

УКРАЇНА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

А.Д. Остапчук

_____ 2018 р.
“ ____ ” _____

НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з навчальної дисципліни

Публічне адміністрування

спеціальність 073 «Менеджмент»

Київ – 2018 р.

Анотація

Предметом вивчення дисципліни «Публічне адміністрування» є процес досягнення національних цілей та інтересів шляхом діяльності суб'єктів публічної сфери, у тому числі законодавчих, виконавчих і судових органів та органів місцевого самоврядування.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетентностей, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади та місцевого самоврядування.

Основні завдання, які повинні бути розв'язані у процесі викладання дисципліни:

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного адміністрування;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування у розвитку суспільства;
- опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного адміністрування об'єктів публічної сфери;
- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;
- набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

А.Д. Остапчук

“ ” 2018 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

глобальної економіки

Протокол № 13 від “29” травня 2018 р.

Н.М. Вдовенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Публічне адміністрування

спеціальність 073 «Менеджмент»

ОС: *Магістр*

Факультет: *Аграрного менеджменту*

Розробник: *к.е.н., доц. В.Л. Гераймович*

Київ – 2018 р.

Опис навчальної дисципліни

Публічне адміністрування

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	<i>ОС «Магістр»</i>	
Спеціальність	<i>073 «Менеджмент»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид		
Загальна кількість годин	58	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)		<i>1</i>
Семестр		<i>2</i>
Лекційні заняття		<i>4</i>
Практичні, семінарські заняття		<i>6</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота		
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання		

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь та навиків щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника – суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів місцевої влади та самоврядування.

Завдання:

- Узагальнення теоретичних засад у сфері публічного адміністрування.
- Визначення сутності, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування в розвитку суспільства.
- Опанування основами методології, технологіями та оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях з позицій загальноцивілізованих цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків.
- Набуття навичок розробки та впровадження заходів з забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- предметну сферу та методологічну основу публічного адміністрування;
- перспективні наукові напрями розвитку публічного адміністрування;
- технології та процедури формування цілей публічного адміністрування;
- закони, принципи та механізми публічного адміністрування;
  - засади, механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування;
  - основні засади публічного адміністрування в соціальній та економічній сферах;
  - особливості відповідальності суб'єктів публічного адміністрування та правопорушень у цій сфері.

вміти: – підготувати нормативну документацію (накази, розпорядження тощо), пропозиції, рекомендації, проекти для суб'єкта публічного адміністрування щодо визначення цілей і завдань та етапів управлінських рішень на основі системного аналізу

- суспільно – політичного та суспільно – економічного стану розвитку сфери управління, застосовуючи методики визначення певних показників;
- визначати технологію управління об'єктом публічної сфери, що є раціональною щодо досягнення поставленої мети;
  - визначити процедури та основний зміст кожного етапу вироблення та впровадження управлінського рішення з визначенням термінів, виконавців та вартості;
    - вживати заходи із запровадження сучасних форм і методів діяльності суб'єкта публічної сфери, його структурного підрозділу, оптимізації його функціональної та організаційної структури з урахуванням особливостей сучасних управлінських технологій;
  - застосовувати методи та критерії оцінювання результативності та ефективності публічного адміністрування в умовах соціально – економічних змін.

Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної та заочної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
<i>Змістовий модуль 1. Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві.</i>														
Тема 1. Публічне адміністрування: поняття та наукові засади.		4	2	2				8	1	1				6
Тема 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер.		2	1	1				7		1				6
Тема 3. Публічне адміністрування та влада. Органи виконавчої влади в системі публічного адміністрування		2	1	1				7	1					6
Тема 4. Місцеве самоврядування та його роль у публічному адмініструванні		2	1	1				2						2
Разом за змістовим модулем 1		16	8	8				30	2	2				26
<i>Змістовий модуль 2. Організація публічного адміністрування в соціальній, економічній та політичній сфера</i>														
Тема 1. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень		2	1	1				8	1	1				6
Тема 2. Механізми, органи, методи і стиль публічного адміністрування		2	1	1				1		1				
Тема 3. Публічне адміністрування та економіка. Процес планування місцевого економічного розвитку		4	2	2				8	1	1				6
Тема 4. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері		4	2	2				5		1				4
Тема 5. Результативність та ефективність публічного адміністрування		2	1	1				3						3
Разом за змістовим модулем 2		14	7	7				25	2	4				19
Усього годин		30	15	15				55	4	4				45
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)									-	-	-			-
Усього годин		30	15	15				55	4	6				45

Викладач _____ **В.Л. Гераймович**

Декан _____ **А.Д. Остапчук**

Програма навчальної дисципліни складається з таких *змістових модулів*:

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1 Публічне адміністрування як системне явище суспільстві

Тема 1. Публічне адміністрування: поняття та наукові засади..

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Предметна область, публічне адміністрування. Методологічна основа. Співвідношення управління та адміністрування. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна.

Тема 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер.

Взаємозв'язок економічної науки соціології та політології. Співвідношення економіки та політичної економії; особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства; сутнісні характеристики громадянського суспільства. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства і держави.

Лекція 3. Публічне адміністрування та влада

Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Влада як основний засіб публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок та взаємозалежність політичної та економічної влади; лобізм. Управління суспільством – головне призначення публічного адміністрування. Закони та принципи публічного адміністрування. Загальний закон соціального управління – залежність управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. Закон розмежування центрів влади та управління. Закон централізації і децентралізації влади.

Закон системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування. Загальносистемні методологічні принципи адміністрування. Принципи, що регулюють адміністрування як соціально – політичний, соціально – економічний та соціально – культурний процеси. Застосування принципів публічного адміністрування.

Тема 4. Місцеве самоврядування та його особлива роль в державному управлінні.

Місцеве самоврядування; суть місцевого самоврядування; моделі місцевого самоврядування; особлива роль місцевого самоврядування в системі державного управління; повноваження власної сфери компетенції; повноваження делегованої сфери компетенції. Система місцевого самоврядування; органи і посадові особи місцевого самоврядування; повноваження і функції місцевих рад; повноваження і функції виконавчих комітетів місцевих рад; комунальна власність; фінансова база місцевого самоврядування; відносини місцевого самоврядування з вищестоящими органами влади та управління.

Змістовний модуль 2 Організація публічного адміністрування в соціальній, економічній та політичній сфера

Тема 5. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Управління як визначальна функція публічного адміністрування. Управління суспільством – головне призначення публічного адміністрування. Закони та принципи публічного адміністрування. Управлінське рішення як наукова категорія. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей. Роль конкуренції у процесі прийняття рішень. Послідовність етапів прийняття рішень; динаміка виконання рішень.

Тема 2. Механізми, органи, методи і стиль публічного адміністрування

Структура механізму та органів публічного адміністрування; типологізація органів публічного адміністрування. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування. Територіально – адміністративний аспект публічного адміністрування. Проблеми вибору найкращої форми правління. Методи та стилі публічного адміністрування. Застосування демократичних методів.

Тема 3. Публічне адміністрування та економіка. Процес планування місцевого економічного розвитку

Основні напрями формування та розвитку сучасної економічної системи. Від економіки індустріального типу до постіндустріального суспільства. Загальна характеристика взаємовідносин економіки та суспільства. Основні напрямки державного регулювання економіки; керуюча система в періоди спадів та криз. Держава як гарант розвитку підприємництва та бізнесу. Антимонопольна діяльність, цивілізована конкуренція. Управління власністю в умовах демократичної, правової держави; законодавче та правове забезпечення конкурентного середовища.

Тема 4. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері

Формування “дерева цілей” державного управління. Види цілей державного управління (суспільно-політичні, соціальні, духовні, економічні, виробничі, організаційні, дієво-праксеологічні, інформаційні, роз'яснюючі, стратегічні, оперативні та тактичні); класифікація цілей за обсягом, часом, результатами; ієрархія цілей в державному управлінні. Юридичне та ресурсне забезпечення цілей державного управління. предмет функцій управління та їх зміст. Спосіб реалізації функцій, функції державного управління за суб'єктами дії, обсягом впливу, характером, за спрямованістю (внутрішні, зовнішні), за обсягом впливу (загальні, специфічні), за характером і послідовністю дії. Сутність функціональної структури державного управління; умови побудови функціональної структури державного управління; типові моделі управлінських функцій для різних ланок організаційної структури державного управління.

1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття №1. Тема: публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер	2
2	Семінарське заняття №2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.	2
3	Семінарське заняття №3. Тема: публічне адміністрування та влада	2
4	Семінарське заняття №4. Тема: Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	1
5	Семінарське заняття № 5. Бюрократія в системі публічного адміністрування. Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування	1
6	Семінарське заняття № 6. Тема: механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування	1
7	Семінарське заняття № 7. Тема: Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері та економічній сферах	1

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття на тему: «Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування».	2
2	Практичне заняття на тему: «Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада»	1
3	Практичне заняття на тему: « Формування цінностей та побудова «дерева цілей» публічного адміністрування».	1
4	Практичне заняття на тему: «Корпоративна влада та публічне адміністрування в добровільних об'єднаннях».	1

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

Метою проведення семінарських (практичних) занять є засвоєння програмного матеріалу, розгляд конкретних економічних ситуацій, розв'язання практичних завдань з обґрунтування пріоритетів, цілей, завдань, засобів (інструментів) та заходів економічної політики держави.

У результаті проведення семінарських (практичних) занять студенти повинні знати: предметну сферу та методологічну основу публічного адміністрування; перспективні наукові напрями розвитку публічного адміністрування; технології та процедури формування цілей публічного адміністрування; закони, принципи та механізми публічного адміністрування; засади, механізми, органи, методи та стилі публічного адміністрування;

вміти: – підготувати нормативну документацію (накази, розпорядження тощо), пропозиції, рекомендації, проекти для суб'єкта публічного адміністрування щодо визначення цілей і завдань та етапів управлінських рішень на основі системного аналізу суспільно – політичного та суспільно – економічного стану розвитку сфери управління,

застосовуючи методики визначення певних показників; визначати технологію управління об'єктом публічної сфери, що є раціональною щодо досягнення поставленої мети; визначити процедури та основний зміст кожного етапу вироблення та впровадження управлінського рішення з визначенням термінів, виконавців та вартості; вживати заходи із запровадження сучасних форм і методів діяльності суб'єкта публічної сфери, його структурного підрозділу, оптимізації його функціональної та організаційної структури з урахуванням особливостей сучасних управлінських технологій; застосовувати методи та критерії оцінювання результативності та ефективності публічного адміністрування в умовах соціально – економічних змін.

Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Варіант № 1

Тестові завдання з дисципліни «Публічне адміністрування»

Змістовний модуль «публічне адміністрування як системне явище в суспільстві»

1. Термін «публічне», означає:

- а) відкритість;
- б) доступність;
- в) неприватне ;

2. Поняття «публічне» включає:

- а) публічний сектор;
- б) публічне право;
- в) публічний договір;

3. Категорія «публічне» включає:

- а) суспільні інститути;
- б) компромісний варіант між державним і суспільним управлінням
- в) державне (політичне управління)

4. Адміністрування , означає:

- а) жорстке регулювання;
- б) розпорядча діяльність
- в) метод управління

5. «Публічне» тлумачиться як:

- а) взаємопов'язані дії, що стосуються, або зачіпають, нації, держави або населення;
- б) протилежне приватному, народ, нація, що не пов'язані з урядом цієї країни;
- в) все, що знаходиться у бінарній опозиції до поняття «приватний».

6. Поняття «публічне» включає дихотомічність:

- а) публічний – приватний;
- б) поліс – помешкання;
- в) свобода – необхідність;
- б) рівність – нерівність;

7. Еволюція поняття «публічність» включало:

- а) розвиток , зміцнення державності;
- б) послаблення державної влади;
- в) формування публічності як форми суспільного договору між державою та масою

8. Передумовою формування публічності як суспільного явища стало:

- а) розширення функцій держави;
- б) бажання держави делегувати частину політичної влади;
- в) потреба в балансі впливів між державою та суспільством

9. Предметом публічного управління є:

- а) система суспільних зв'язків;
- б) взаємодія людей, змістом якої є приватні інтереси;
- в) участь людей в управлінні державними справами
- д) державне управління вирішенням суспільних справ

- д) розвитком суспільства, його політизацією;

10. Методологією публічного адміністрування є базові засади наук:

- а) філософії;
- б) соціології;
- в) політології;
- д) менеджменту;

11. Синонімами публічного управління є:

- а) публічний менеджмент;
- б) постбюрократична парадигма;
- в) лібералізм;
- д) ринкове державне управління;
- ж) підприємницький уряд;

12. Ознаками публічного адміністрування є:

- а) орієнтація на ринок;
- б) формування гнучких організацій;
- в) відсутність чіткого поділу на політичну та адміністративну діяльність;

13. Співвідношення управління та адміністрування

- а) управління та адміністрування тотожні поняття;
- б) управління – система прямого впливу на об'єкт
- в) адміністрування – система опосередкованого регулювання, надання послуг з управління населенню;

14. Сутність управління та адміністрування

- а) управління – цілеспрямована дія суб'єкта на об'єкт, що супроводжується відносинами підпорядкування, централізацією;
- б) адміністрування – взаємодія публічних адміністрацій з фізичними та юридичними особами по забезпеченню реалізації законів;
- в) адміністрування – підлеглість закону, децентралізація;

15. Публічне адміністрування, це:

- а) професійна діяльність державних службовців;
- б) пов'язане з виконавчою владою;
- в) система адміністративних інститутів;

16. Публічне адміністрування, це:

- а) колективне виконання того, що не може бути виконано індивідуально;
- б) «королівська щедрість» влади;
- в) мистецтво і наука управління;
- д) благородні вчинки лідерів, ідеалізм в дії;

17. Публічне адміністрування, це:

- а) наука, що використовується в публічному секторі;
- б) здатність службовців до публічності, адміністрування;
- в) переважно правове регулювання;

18. Публічне адміністрування, це

- а) процес, взаємодії публічної влади та суспільства на основі права;
- б) комплекс академічних, практичних знань з обслуговування суспільства;
- в) професійна категорія, діяльність;

19. Публічні адміністратори, це:

- а) службовці, щ обіймають адміністративні посади;
- б) уповноважені особи, що мають право аналізувати суспільні процеси, приймати рішення; організують їх виконання;

21. Суб'єктами публічного адміністрування є:

- а) органи державної влади;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) недержавні організації, які гадають послуги населенню;

23. Ознаками публічності організацій є:

- а) наявність політичної влади;
- б) наявність економічної влади;
- в) форма власності;
- д) професійна діяльність персоналу

25. Засадами публічного адміністрування є:

- а) система бюрократії;
- б) самоуправління організації;
- в) ініціативність, самовизначення персоналу;

27. Постбюрократична модель публічного адміністрування, це:

- а) орієнтація на завдання, відповідальність службовців;
- б) використання в публічному управлінні ринкових методів; та персональних цілей;

29. Сутність ідеї «найкращого шляху» в публічному адмініструванні:

- а) альтернатива вибору;
- б) суворе регламентація операцій;
- в) чітка ієрархія зв'язків;

20. Якими є види публічного адміністрування?

- а) пряме;
- б) опосередковане, з залученням третіх осіб;

22. Публічна служба – це:

- а) цивільна служба в органах державної влади;
- б) органах місцевого самоврядування;
- в) організаціях, що надають послуги населенню;

24. Особливості зовнішнього середовища публічних організацій:

- а) відсутність економічних ринків збуту;
- б) державне фінансування;
- в) контроль з боку фіскальних органів;
- д) політичний вплив;

26. Тенденціями розвитку публічного адміністрування є:

- а) конфлікт інтересів фракцій
- б) модель правління фракцій;
- в) модель публічних інтересів;

28. Змістом сучасного публічного адміністрування є:

- а) органи виконавчої влади, місцевого самоврядування;
- б) функції із забезпечення виконання законів;
- в) надання публічних послуг;

30. Сутність соціально – інженерного підходу в публічному адмініструванні:

- а) врахування чисто управлінських аспектів;
- б) врахування історичних та

д) розподіл політичної та адміністративної сфери;

31. Сутність гуманітарного підходу в публічному адмініструванні

- а) відмова від бюрократизації управління;
- б) відмова від гігантоманії, як негнучких структур;
- в) відмова від надмірної централізації структури і управління;
- д) удосконалення існуючої моделі;

33. Загальними функціями держави є:

- а) адміністративно – політичні;
- б) економічні;
- в) соціальні;
- д) культурно – освітні;

35. Допоміжними функціями держави є:

- а) управління людськими ресурсами;
- б) фінансова діяльність;
- в) бюджетний процес;
- д) юридично – судові функції;
- ж) діловодство і документування;
- з) зв'язки з громадськістю;

37. Публічна сфера, це:

- а) середовище, де формуються загальні суспільні норми;
- б) сфера загальної організації суспільного життя;
- в) «надорганізаційне» об'єднання, що функціонує за особливим механізмом;

39. Складовими державного управління є:

- а) державна влада;
- б) публічна влада;
- в) державне управління;
- д) політичне управління;
- ж) публічна політика;

культурних чинників;

в) підвищення якості управління;

32. Сутність психологічного підходу в публічному адмініструванні:

- а) зосередження уваги на особі;
- б) моделювання психологічних процесів в адмініструванні;
- в) зростання наукової, аналітичної функції;

34. Спеціальними функціями держави є:

- а) стратегічне планування;
- б) прийняття рішень;
- в) організація діяльності;
- д) мотивація;
- ж) контроль;

36. Актуальність публічного адміністрування обумовлено:

- а) директивним розпорядженням
- б) ускладненням завдань державного управління;
- в) «тінізацією» економіки;
- д) розвитком суспільних наук;
- ж) розвитком демократії;

38). Суб'єктами соціальної сфери є:

- а) спеціальні організації, що вирішують соціальні проблеми;
- б) держава;
- в) система державного управління;
- д) форми прямої демократії;
- ж) представницькі органи влади;

40. Структура органів державної влади включає:

- а) центральні органи влади;
- б) місцеві органи влади
- в) органи місцевого самоврядування;
- д) законодавчу, виконавчу та судову влади;

41. Політичний ринок – це:

- а) існування політичної сфери;
- б) специфічна політична діяльність;
- в) вільний, некомерційний обмін результатами політичної діяльності;
- д) конкуренція в політичній сфері;

43. Умовою виникнення політичного ринку є:

- а) запровадження ринкових законів в публічну сферу;
- б) дієвість механізмів ринку в публічній сфері;
- в) активна участь громадян в політиці через ринковий механізм;

45. Поняття «громадянське суспільство»:

- а) суспільство загалом, сфера життєдіяльності людей;
- б) штучно створена державою певна соціальна спільність;
- в) особливий соціально – економічний простір взаємодії вільних індивідів без втручання держави;

47. Становлення громадянського відбувалося:

- а) шляхом поступового відособлення суспільства від держави;
- б) подолання станової нерівності;
- в) роздержавлення суспільних відносин;
- д) обмеження держави переважно представницькими функціями;

49. Громадянське суспільство, це:

- а) люди, що нехтують громадянськими обов'язками;
- б) особлива каста, соціальна група;
- в) розмежування компетенції держави і суспільства;
- д) середній клас;
- ж) пріоритет прав і свобод громадянина перед суспільством;

42. суб'єктами політичного маркетингу є:

- а) політичний ринок;
- б) політичний товар;
- в) виробники і продавці політичного товару;
- д) споживачі політичного товару;

44. Маркетинговий підхід в політиці є:

- а) потенційний напрямок розвитку публічного адміністрування;
- б) сучасна методологія публічного адміністрування;
- в) ефективний механізм регулювання суспільних процесів;

46. Громадянське суспільство:

- а) історична реальність, атрибут публічності;
- б) вільні індивіди, незалежні від влади;
- в) домінування інституту приватної власності в суспільних відносинах;
- д) політично та економічно вільна, відповідальна людина;

48. Головними передумовами громадянського суспільства є:

- а) правовий нігілізм, громадська непокора;
- б) економічна незалежність
- в) верховенство прав та свобод людини як суспільних норм;
- д) юридична свобода людини;
- ж) формування механізмів суспільної саморегуляції;

50. Громадянське суспільство:

- а) демократія і плюралізм в політиці;
- б) право вільного вибору;
- в) всездозволеність, необов'язковість, анти соціальність;
- л) свобода слова і совісті;

**Питання до складання заліку, іспиту з предмету
«Публічне адміністрування»**

1. Що означає термін «публічне»?
2. Зміст понять «публічне», «публічна сфера», «публічність»
3. Дихотомічний зміст поняття «публічне»
4. Сутність поняття «адміністрування»
5. Еволюція поняття «публічність»
6. Співвідношення понять « управління» та «адміністрування»
7. Соціальні та організаційно – економічні передумови формування системи публічного адміністрування
8. Теоретичні та методологічні засади публічного адміністрування
9. Суб'єкт та об'єкт в публічному адмініструванні
10. Сутність трансформації публічного адміністрування до публічного управління
11. Сутність гуманітарного підходу публічному адмініструванні
12. Сутність психологічного підходу в публічному адмініструванні
13. Сутність соціально – інженерного підходу в публічному адмініструванні:
14. Сутність соціально – інженерного підходу в публічному адмініструванні:
15. Сутність ідеї «найкращого шляху» в публічному адмініструванні
16. Сучасні тенденції розвитку публічного адміністрування
17. Особливості зовнішнього середовища публічних організацій:
18. Види публічного адміністрування
19. Характеристика публічної служби
20. До сфери публічного адміністрування належать
21. Постбюрократична модель публічного адміністрування
22. Поняття держави як публічної організації
23. Загальні функції держави
24. Спеціальні функції держави
25. Допоміжні функції держави
26. Сутність процесу державного управління
27. Складовими системи державного управління є
28. Поняття «державне» та «політичне» управління

29. Структура органів державної, публічної влади
30. Актуальність публічного адміністрування як соціального управління
31. Запровадження ринкових методів в систему державного управління та публічного адміністрування;
32. Поняття та категорії політичного ринку
33. Суб'єкти політичного маркетингу
35. Маркетинговий підхід в політиці
36. Сутнісно – змістовна характеристика громадянського суспільства
37. Процес становлення громадянського
38. Структура громадянського суспільства
39. Ознаки формування громадянського суспільства в Україні
40. Громадянські добровільні об'єднання
41. Цінності, цілі як категорії публічності
42. Система людських цінностей
43. Ознаки держави як політичної влади
44. Місцеві органи державної влади
45. Система органів місцевого самоврядування
46. Що означає «базовий» та «небазовий» рівень місцевого самоврядування?
47. Чому виникла потреба розвивати місцеве самоврядування в Україні?
48. До органів місцевого самоврядування базового рівня в Україні відносяться
49. Які органи місцевої влади та самоврядування не мають виконавчих комітетів?
50. Що таке система самоорганізації населення?
51. Чи є форми самоуправління та самоорганізації людей ознакою публічності ?
52. Поняття та категорії економічної влади
53. Зміст, види та форми економічної влади
54. Система привілеїв володіння економічною владою
55. Поняття груп економічного «впливу» і «тиску»
56. Сутність, поняття, категорії «лобізму»
78. Позитивні фактори лобізму
79. Система управлінських рішень
80. Послідовність процесу прийняття управлінських рішень

81. Методи прийняття управлінських рішень
82. Колегіальні рішення як ознака публічності
83. Методи визначення цілей організації
84. Критерії «Дерева цілей» публічного адміністрування
85. Цілевизначення, цілепокладання, цілездійснення як складові процесу публічного адміністрування
86. Світові тенденції суспільного розвитку
87. Головні фактори юридичного регулювання публічної сфери
88. Народ як головне джерело влади в країні
89. Представницькі органи публічного адміністрування
90. Поняття, система діяльності, цілі та завдання політичних партій
91. Сутність, форми та методи діяльності громадських організацій
92. Поняття, добровільних громадських об'єднань
93. Цілі та завдання самоорганізації населення
94. Особливості та складність публічного адміністрування
95. Проблемні питання розвитку публічного адміністрування
96. Особливості розвитку публічного адміністрування в Україні
98. Світові тенденції публічного адміністрування і державного управління
99. Шляхи розвитку сучасної держави
100. Концепція розвитку публічного адміністрування в Україні
101. Механізм публічного адміністрування
102. Структура механізму публічного адміністрування
103. Технологія публічного адміністрування
104. Форми публічного адміністрування
105. Організаційне регламентування внутрішньої роботи апарату управління
106. Методи публічного адміністрування
107. Стили публічного адміністрування
108. Головні чинники державно – управлінської діяльності
109. Явище бюрократії та бюрократизму в публічному адмініструванні
110. Наукові теорії бюрократії. Веберівська та марксова теорії бюрократії
111. Головні характеристики бюрократії
112. Патріархальна та бюрократична системи управління

113. Сутність явища політичної корупції
114. Фактори та форми «живучості» корупції
115. Чинниками протидії корупції є
116. Головні напрями подолання корупції в Україні
117. Проста модель ефективності публічного адміністрування
118. Інструменти діяльності органів публічного адміністрування
119. Високоєфективні публічні організації
120. Соціальна ринкова економіка
121. Цілі та мета соціальної політики держави
122. Теорії державного регулювання економіки
123. Принципи соціальної політики держави в умовах ринку
124. Ознаки соціально орієнтованої ринкової економіки
149. Соціальні програми держави в ринковій
150. Напрями соціальної політики держави
151. Форми соціальної підтримки держави
153. Форми публічного адміністрування у сфері культури
154. Характерні ознаки культурної сфери, як об'єкта публічного управління
155. Соціальна безпека людини як об'єкт публічного адміністрування
156. Ознаки постіндустріального суспільства
157. Економічні функції держави, форми державної підтримки
158. Охарактеризуйте стан розвитку засобів масової інформації в Україні.
159. Охарактеризуйте сучасний стан взаємодії органів виконавчої влади України із засобами масової інформації.
160. Які найбільш актуальні проблеми діяльності органів державної влади України в галузі інформації?
161. Запропонуйте шляхи вдосконалення державної інформаційної політики України.
162. Взаємозв'язок комунікації та демократичного управління.
163. Місце і роль регіонального управління у загальній системі державного управління.
164. Моделі територіальної організація влади: сучасний стан та підходи до реформування.
165. Державна політика в галузі місцевого самоврядування.

166. Практичні аспекти функціонування системи місцевого самоврядування.
167. Проблеми становлення місцевого самоврядування та розвиток місцевої демократії.
168. Організація взаємодії місцевої ради та системи органів самоорганізації населення.
169. Планування змін. Стратегічний менеджмент в ході проведення змін.
170. Поняття та сутність системи управління якістю. Нормативно-правові засади управління якістю.
171. Міжнародні стандарти ISO. Принципи загального менеджменту якістю.
172. Назвіть основні підходи до розробки систем управління якістю ефективного управління територіями.
173. Перелічіть складові системи планування сталого розвитку територій.
174. Перелічіть основні етапи опрацювання та затвердження державних цільових програм.
175. Опишіть зміст та структуру плану соціально – економічного розвитку територіальної громади або адміністративно – територіальної одиниці.
176. Опишіть роль органів влади та місцевого самоврядування в процесі опрацювання стратегій розвитку територіальної громади або адміністративно – територіальної одиниці.
177. Опишіть засади формулювання бачення та місії території регіону в процесі стратегічного планування.
178. Охарактеризуйте основні засади організації громадського слухання проекту плану розвитку території (регіону, району).
179. Охарактеризуйте організаційні засади діяльності робочої групи по опрацюванні стратегії сталого розвитку території (регіону, району).
180. Опишіть інформаційну модель території. Покажіть на реальному прикладі застосування інформаційної моделі в процесі опрацювання програм розвитку території та моніторингу їх виконання.
181. Опишіть засади створення програм та планів сталого розвитку території.
182. Перелічіть інформаційні засоби реалізації маркетингової стратегії території.
183. Що таке апарат державного управління?
184. Назвіть специфічні ознаки апарату державного управління.

185. Охарактеризуйте особливості еволюції апарату державного управління на сучасному етапі.
186. Дайте визначення "органу державного управління".
187. Назвіть специфічні ознаки органу державного управління.
188. Дайте характеристику класифікаційному підходу, в основі якого лежить наявність однорідних критеріїв органів державного управління.
189. Класифікуйте органи виконавчої влади за однорідними критеріями.
190. Визначіть роль виконавчої влади у функціонуванні державного механізму?
191. Що являє собою виконавча влада?
192. У чому відмінність парламентської та президентської системи організації урядів?
193. Які основні повноваження уряду?
194. Яким чином державна форма правління впливає на формування урядів?
195. До якої моделі формування уряду можна віднести українську?
196. З яких рівнів складається система державних органів виконавчої влади України?
197. Охарактеризуйте роль Президента України у здійсненні виконавчої влади.
198. Назвіть повноваження глави уряду.
199. Опишіть структуру Кабінету Міністрів України.
200. Назвіть основні функції та повноваження Кабінету Міністрів України.
201. Що являє собою поняття "делеговане законодавство"?
202. У чому полягає різниця між функціональним та галузевим принципом діяльності міністерств?
203. Які органи складають поняття "інші органи виконавчої влади"?
204. У які способи може здійснюватися державне управління на місцевому рівні?
205. Якими повноваженнями наділені місцеві державні адміністрації?
206. Яка структура місцевих державних адміністрацій?
207. Охарактеризуйте статус голови обласної та районної держадміністрацій.
208. Яка процедура формування складу апарату місцевої державної адміністрації?
209. Охарактеризуйте взаємодію та взаємозалежність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Методи навчання.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари- дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією,

щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п’ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п’ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп’ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп’ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі. **Банки візуального супроводу** сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Види та форми контролю знань здобувачів вищої освіти

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал усіх дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами *на два-три змістові модулі*.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій з двох змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)} \cdot K_{ЗМ}^{(n)})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}, \dots, R_{ЗМ}^{(n)}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K_{ЗМ}^{(1)}, \dots, K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + K_{ЗМ}^{(n)}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин),

передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K_{ЗМ}^{(1)} = \dots = K_{ЗМ}^{(n)}$. Тоді вона буде мати вид

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)})}{n} .$$

(2)

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Заліки для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання проводяться *методом тестування*.

Методика складання тестових завдань та оцінювання знань здобувачів вищої освіти наведена у методичній розробці «Методика підготовки та проведення тестового оцінювання знань студентів» (Лузан П.Г., Ільїн В.В., Рудик Я.М., Лисенко В.П., Зазимко О.В. Видавничий центр НУБіП України, 2009 р.).

На заліку, що проводиться методом тестування, рейтинг здобувача вищої освіти з атестації $R_{АТ}$ (не більше 30 балів) визначається за формулою

$$R_{АТ} = \frac{K_{\text{прав}}}{K_{\text{заг}}} \cdot 30,$$

(3)

де $K_{\text{прав}}$ – кількість правильних елементів у бланку відповідей студента (додаток 4);

$K_{\text{заг}}$ – загальна кількість елементів у бланку еталонних відповідей (додаток 5). Рейтинг здобувача вищої освіти з атестації округлюється до цілого числа.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{НР} + R_{АТ} . \quad (4)$$

Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» затвердженого Вченою радою НУБіП України від «28» березня 2018 р. протокол № 8.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національну оцінку та оцінку ЄКТС згідно з табл. 1.

Таблиця 1. Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Процент студентів, які досягають відповідної оцінки в Європейських університетах	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
1	2	3	4	5
Відмінно	A	10	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 □ 100
Добре	B	25	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 □ 89
	C	30	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	25	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 □ 73
	E	10	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	–	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 □ 59
	F	–	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 □ 34

Після завершення підсумкової атестації з дисципліни у відомість обліку успішності заносяться: рейтинг кожного здобувача вищої освіти з атестації, визначений за формулою (4) їх рейтинг із засвоєння дисципліни, а також визначена згідно з табл. 1 національна оцінка та оцінка ЄКТС.

У залікову книжку здобувача вищої освіти заносяться національна оцінка та оцінка ЄКТС.

Після проведення екзамену (заліку) відомість обліку успішності з результатами підсумкової атестації з дисципліни у день її проведення (не пізніше першої половини наступного дня) подається у деканат відповідного факультету (дирекцію навчально-наукового інституту, іншого структурного підрозділу), копія її, завірена деканом факультету (директором навчально-наукового інституту, керівником структурного підрозділу) – на відповідну

кафедру, де вона зберігаються протягом одного навчального року, потім списується в установленому порядку.

Науково-педагогічні працівники, які брали участь у проведенні екзамену, навчальне навантаження у журнал обліку записують згідно з встановленими нормативами у пропорції (80:20) % (80 % навантаження – лектору потоку).

Науково-педагогічні працівники, які брали участь у проведенні заліку, навчальне навантаження у журнал обліку записують згідно з встановленими нормативами у пропорції (50:50) %.

Повторне складання екзамену з метою отримання більш високої оцінки у період екзаменаційної сесії не допускається. Така можливість може бути надана здобувачу вищої освіти за наказом ректора Університету у після сесійний період *лише в останньому навчальному семестрі (за відсутності оцінок “Задовільно” за попередні роки навчання) і не більше, ніж з однієї навчальної дисципліни (на програмах підготовки бакалаврів чи магістрів).*

Залік (для вступників на навчання до Університету, починаючи з 2018-2019 навчального року – диференційований залік) з навчальної практики проводиться двома науково-педагогічними працівниками (у т.ч. керівником практики) у терміни, визначені відповідно до “Положення про практичне навчання студентів НУБіП України”.

Диференційований залік з виробничої практики виставляється за результатами захисту здобувачем вищої освіти письмового звіту перед комісією кафедри, склад якої формує її завідувач (не більше трьох осіб), у терміни, визначені відповідно до “Положення про практичне навчання студентів НУБіП України”. Участь у роботі комісії керівника виробничої практики є обов’язкою.

Результати складання диференційованих заліків з навчальних та виробничих практик враховуються при формуванні перевідних наказів та наказів щодо призначення стипендій.

Екзамени та заліки мають право відвідувати і перевіряти на відповідність вимогам Закону України «Про вищу освіту» ректор Університету, проректор з навчальної і виховної роботи, начальник навчального відділу, відповідні: директори ННІ, декани факультетів, завідувачі кафедри, співробітники відділів, підпорядкованих проректору з навчальної і виховної роботи, уповноважені на це наказом ректора Університету.

Спірні питання з проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, права, обов’язки та персональний склад якої визначаються наказом ректора Університету.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;
- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напряму підготовки) у поточному навчальному році;
- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;
- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;
- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;
- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен (далі – **екзамен**) – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік (далі – **залік**) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік – це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми навчальної чи виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені

графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

Методичне забезпечення

Рекомендована література

Основна

1. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №48. – С.409.
2. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 2. 06 1999р. № 783-XIV // Урядовий кур'єр. – 1999р.– № 65.
3. Про звернення громадян: Закон України від 2. 10, 1996р. –№ 47. – С. 256.
4. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992р. № 2657 – XII // відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48.– С. 650.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 05. 1997р. – № 280/97- ВР // відомості Верховної ради України- 1997. – № 24. – С. 170.
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999р. – № 586-XIV // офіційний вісник України- 1999. – № 18. – С. 190.
7. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. Курс лекцій. / Г.В. Атаманчук. М.: Омега – Л, 2004. – 584с.
8. Бакуменко В.Д. Формування державно – управлінських рішень: проблеми теорії. Практики: монографія / Бакуменко В. Д.– К.: Вид-во УАДУ, 2000.
9. Василенко И.А. Государственное управление в странах запада: США, Великобритания, Франция, Германия: учеб. Пособие / И.А. Василенко. М.: Логос, 2000. – 200с.
10. Державне управління: підручник / А.Ф. Мельник. О. Ю. Оболенський. А.Ю. Васіна . К.: – Знання. 2009. – 582с.
11. Малиновський В. Я. : Державне управління: Навч. Посібник / В. Я. Малиновський. – Луцьк, 2000. 558с.

Допоміжна

1. Авер'янов В.Б. Організація і діяльність апарату державного управління в контексті адміністративної реформи / Державне управління: теорія і практика // За заг. ред. В.Б.Авер'янова. - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 432 с.

2. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні. - К.: Ін Юре, 1997. 48 с.
3. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні
4. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посібник. - К.: АМУПП, 1997. - 200 с.
5. Вдовенко С. Вдосконалення управління регіоном (район-область) в умовах ринкових перетворень // Вісник УАДУ. - 1998. - № 1. - 89-98.
6. Кононенко Н. Механізм стримувань і противаг // Віче. - 1997. - № 11.-С. 82-95.
7. Концепція адміністративної реформи в Україні. - К., 1998. - 62 с.
8. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. - К.: Тандем, 1996.
9. Шаповал В.М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. - К.: Програма Л, 1995. - 136 с.

Інформаційні ресурси

Департамент науково – освітнього забезпечення АПВ та розвитку сільських територій Мінагрополітики України.

01001, м. Київ - 1, вул. Хрещатик, 24

Телефонний код 044

Тел. 228-57-23

Факс 228-70-64

<http://www.minagro.gov.ua/agroosvita/>

e-mail: agroosvita@minagro.gov.ua.

Науково-методичний центр аграрної освіти.

03151, м. Київ, вул. Смілянська, 11

Тел./факс 242-35-68, 243-34-20

<http://www.smcae.kiev.ua>

e-mail: smcae@smcae/kiev.ua

e-mail: saea@kr.km.ua

Департамент аграрної освіти та науки Мінагрополітики України.

01001, м. Київ - 1, вул. Хрещатик, 24

Телефонний код 044

Тел. 228-57-23

Факс 228-70-64

<http://www.minagro.gov.ua/agroosvita/>

e-mail: agroosvita@minagro.gov.ua.

Науково-методичний центр аграрної освіти.

03151, м. Київ, вул. Смілянська, 11

Тел./факс 242-35-68, 243-34-20

<http://www.smcae.kiev.ua>

e-mail: smcae@smcae/kiev.ua

Державне підприємство «Центр реформування аналітичного забезпечення та прогнозування розвитку аграрних навчальних закладів «Агроосвіта».

03151, м. Київ, вул. Смілянська, 11

Телефонний код 044

Тел./факс 242-13-52

- Бібліотеки:

- Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського – 03039, м. Київ, вул.40-річчя Жовтня 3.
- бібліотека ННЦ «Інститут аграрної економіки» – 03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10, кімнати 211, 212.
- Національна парламентська бібліотека України – 01001, Україна, м.Київ, вул. Грушевського, 1.

- Електронні:

1. www.eur-lex.europa.eu
- <http://rada.gov.ua/>
  - <http://www.kmu.gov.ua/control/>
  - <http://minagro.gov.ua/>
  - <http://www.dazru.gov.ua/terra/control/uk/index>
  - <http://wto.org/>
  - http://www.fao.org/index_en.htm
  - <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>
  - www.eatip.eu
  - www.plantetp.org
  - www.ibec.ie
  - www.ec.europa.eu
  - www.etp.ciaa.eu